Pracovní skupina SPRSS na Uherskohradišťsku „OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM“

ZÁPIS SETKÁNÍ

Číslo zápisu: **05/2014** Datum: **29.4.2014**
Místo setkání: KC Charáč, Uherské Hradiště

PŘÍTOMNÍ
Dle prezenční listiny

PROGRAM
1. Zahájení setkání
2. Práce na koncepci Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na Uherskohradišťsku 2015 -2017
3. Různé
4. Ukončení setkání

---

ad. 1 Zahájení setkání

Setkání zahájil J. Zdražil krátkým přivítáním a představením bodů programu, poté shrnul práci členů z minulého setkání. Změny provedené pracovní skupinou byly manažerem pracovní skupiny shrnuty a zpracovány do textu strategické části koncepce Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na Uherskohradišťsku 2015 – 2017.

ad. 2 Práce na koncepci Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na Uherskohradišťsku 2015 -2017
Členové pracovní skupiny byli seznámeni se zpracovaným textem strategické části SPRSS pro dané období za cílovou skupinu osob ohrožených sociálním vyloučením.

Text strategické části:
4.1 ambulantní služby
Cíl: zajištění základních lidských potřeb a prevence inf. chorob

V regionu se osoby z okraje společnosti koncentrují převážně v Uherském Hradišti. Jejich počet se dle kvalifikovaného odhadu ustálil. Typické jsou pro ně společensky nepřijatelný hygienický stav a chování, které je jiným lidem nepříjemné či obtěžující. Obvykle se jedná o osoby, které nechtějí být uživateli sociálních služeb pro osoby bez přístřeší, případně nedokázaly dodržovat režim, který je v zařízeních těchto sociálních služeb nastaven. Cílem ambulantní služby je eliminovat doprovodné jevy chování těchto osob, jakými jsou zejména

zápach a přenos infekčních chorob. Pracovní skupina se shodla na tom, že je třeba zajistit dostupnou hygienickou péči a možnost výměny ošacení.
Pracovní skupina konstatuje, že v současné době nejsou zajištěny prostory pro zajištění základní osobní hygieny osob bez přístřeší, pokud tyto osoby nejsou uživateli služeb azylového bydlení, případně pokud nejsou uživateli nealkoholových drog, kterým je do jisté míry tuto potřebu schopno pokrýt KC Charáč. Dle průzkumu v terénu zůstává v Uh. Hradišti ročně cca 70 osob bez zajištění této hygienické péče.
Protože pracovní skupina souběžně s tímto problémem řeší i končící životnost obytných buněk, ve kterých provozuje Oblastní Charita Uh. Hradiště Azylové bydlení Cusanus (ABC), nabízí se jako vhodná alternativa nalezení nových prostor pro ABC, a to takových, ve kterých by mohla mít zázemí služba, nabízející základní hygienickou péči pro osoby bez přístřeší (sprcha, šatník, pračka), případně nízkoprahové denní centrum (NDC), které by se problematikou osob bez přístřeší mohlo zabývat komplexněji. Pracovní skupina se shodla na tom, že pokud by ABC, hygienická péče nebo NDC, terénní programy pro osoby bez přístřeší (podrobněji opatření 4.2.1) a KC Charáč poskytovali služby v jednom objektu (třeba vyřešit dostupnost a oddělené vchody), mohlo by město výrazně ušetřit na nákladech těchto služeb (ABC – neopravitelný objekt, tepelné úniky, nenapojení na kanalizaci…, KC Charáč – komerční nájem, atd.). Prostupnost těchto služeb, resp. jejich dostupnost na jednom místě, pokud to bude v blízkosti centra města, kde se osoby z cílových skupin uvedených služeb přes den zdržují, umožní neodkladné řešení jejich potřeb v krátkém časovém úseku. Služby také bude možno racionalizovat, aby nemusely zdvojovat nabídku, což by opět mohlo přinést úspory.

Azylové bydlení Cusanus *(ABC): ani zadavatelé ani poskytovatel této služby nemá v současné době reálné řešení stávající situace. Vedoucí ABC, Z. Vávra, situaci označuje jako dlouhodobě neudržitelnou, nicméně pro příští rok stabilizovanou. V zařízení proběhly nezbytné opravy, což však neřeší to, že s končící životností obytných buněk se provoz zařízení neustále prodražuje a z dlouhodobé perspektivy platí, na čem se tato pracovní skupina shodla již v minulém roce, že bude třeba najít pro tuto službu nové prostory.*

Opatření:

4.1.1 zajištění hygieny a ošacení

Cíl: pro OOSV, které nevyužívají pobytové služby, by se stala služba dostupnou

4.2 <u>terénní služby</u>

Cíl: motivace a aktivizace osob z CS, monitoring

Pracovní skupina se shodla, že zatím není třeba budovat další pobytová zařízení pro osoby bez přístřeší. Aktuální potřebou je zřídit terénní program, který bude monitorovat cílovou skupinu osob ohrožených sociálním vyloučením a zprostředkovávat kontakt na další sociální služby a návazné služby. Podstatné je, že tento program se musí zaměřit na celý region, protože i v menších městech regionu se osoby ohrožené sociálně patologickými jevy nachází. Terénní program je třeba zaměřit na širší cílovou skupinu, protože mezi osoby ohrožené bezdomovectvím patří také osoby v seniorském věku bez příjmu, se závislostí na alkoholu či osoby se zdravotním postižením. Tyto osoby nejsou umístitelné do běžných rezidenčních sociálních služeb pro seniory a specifické služby (domovy se zvláštním režimem) nemají dostatek kapacit. Je předpoklad, že osoby z okraje společnosti, které není možno jinak zabezpečit, bude nutno v jednotlivých obcích ubytovat, aby bylo možno jim zajistit podmínky pro přežití. Např. v Azylovém domě Sv. Vincence ve Starém Městě tvoří tyto osoby jednu třetinu uživatelů.

V průběhu roku 2013 prováděl pracovník Oblastní Charity UH terénní monitoring mezi osobami bez přístřeší a ohroženými bezdomovectvím (potencionální klienti obou azylových domů) a zjistil následující fakta:

- Kontaktováno cca 70 osob v dané cílové skupině
- Z toho 50 tvořili bývalí klienti azylových domů
- Pouze 5 osob nepocházelo z ORP Uh. Hradiště
- 15 z těchto osob uvádí i jiné rizikové chování (závislosti, drobná kriminalita, apod., realita bude někde kolem 80%)

Uvedené výsledky byly srovnány a potvrzeny údaji, zjištěnými pracovníky KC Charáč při práci s osobami, užívajícími nealkoholové drogy.
Pro práci s tímto počtem osob vyplývá potřebnost 1,00 pracovního úvazku. Jako nejvhodnější forma poskytování se jeví registrovaná sociální služba – terénní programy.

Opatření:

4.2.1 zřízení služby terénní program pro osoby bez přístřeší

Cíl: zřízení terénního pracovníka s úvazkem 1,0 (na celé ORP)

4.3 Hazardní hráčství

Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (NMS) uskutečnilo obsáhlý průzkum v problematice hazardního (problémového a patologického) hráčství. Tento průzkum nedopadl pro Českou republiku příliš lichotivě a s mnohými uváděnými dopady se již v dnešní době potýkají klienti a pracovníci sociálních služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením i v ORP Uherské Hradiště.

- Na počet heren je Uherské Hradiště sedmý nejhorší ze všech okresů v ČR
- V ČR se odhaduje 80 000 závislých na hazardu, 5% populace hraje rizikovým způsobem a 0,6% je patologických hráčů (2-6% patologických hráčů vyhledá pomoc)
- Ve městě Uh. Hradiště je dle údajů MF ČR registrováno cca 9 herních automatů na 1000 obyvatel. Průměr v ČR je 6,5 a průměr v EU 1 automat na 1000 obyvatel.
- Z předchozích dvou bodů vyplývá, že výskyt patologických hráčů v Uh. Hradišti by mohl být rovněž republikově nadprůměrný a sanace jejich problémů může znamenat v krátké době i vyšší náklady pro město.
- Ekonomické dopady na hráče i jejich rodiny jsou často devastující a výrazně horší, než v případě drogově závislých či alkoholiků. Průměrný dluh rizikového hráče se uvádí 100 tisíc až 1 milion Kč.
- Největší zisky inkasují loterijní společnosti od nízkopříjmových osob a osob, pobírajících sociální dávky (reklamou podporovaná vidina rychlého zisku a řešení nepříznivé ekonomické situace).

Pracovní skupina navrhuje, aby byla ze strany představitelů města zpracována strategie, jak se s touto problematikou vyrovnat na úrovni snižování nabídky či dostupnosti pro rizikové skupiny (osoby ohrožené sociálním vyloučením, mladiství a mladí dospělí), tak i na úrovni podpory služeb (sociální i jiné), které řeší snižování škodlivých dopadů na hráče a jejich okolí (ambulantní poradenství a terapie, dluhové a občanské poradny, apod.).
Je třeba řešit negativní důsledky hazardního hraní, tedy gamblerství. Služba pro tyto osoby je ve Zlíně – ambulance adiktologie, která má působnost pro celý Zlínský kraj. Snížená dostupnost hazardu sníží počet závislých osob. Nabízí se - omezení otevírací doby heren, omezení výše prohrané částky v jeden den (předvolba), omezení míst s dostupným hazardem…
Zatím není služba dostatečně známá, je třeba navázat spolupráci s OSPOD, SAS, probační a mediační službou a kurátory, aby byla služba nabízená těm, kteří ji potřebují. V této oblasti je třeba sbírat informace přímo z ORP UH.

Od 1.7.2014 bude ve Zlíně fungovat i ordinace psychiatra organizace Podané ruce, která se bude zaměřovat zejména na závislosti.

4.3.1 Zpracování koncepce snížení dostupnosti hazardu v Uherském Hradišti

Skupina se zamýšlí nad koncepcí pomoci hazardním hráčům, což bude pravděpodobně velké téma následujících let:
Manažer skupiny, V. Kaška, představuje koncepci pomoci, jak ji navrhl zařadit do daného dokumentu. Zároveň představuje již fungující Ambulanci adiktologie Zlín (AA Zlín), odborné sociální poradenství pro hazardní hráče, uživatele drog a alkoholu a pro blízké těchto osob, která je od 1.8.2013 zřízena ve Zlíně a je určena pro cílovou skupinu z celého Zlínského kraje. Skupina se zabývá tím, jak tuto službu přiblížit potřebným v regionu Uherskohradišťsko. Výstup ze skupiny:

- *Budou vybrány sociální služby a instituce, které se setkávají s uvedenou cílovou skupinou, a bude jim předán kontakt na AA Zlín*
- *Ze strany města UH bude třeba mít zpracovanou strategii stran provozování herních zařízení, aby bylo možné sladit spolupráci, případně zapojit poskytovatele služeb v dané problematice do vytváření této strategie.*

Zřízení „Seďárny“
Členové pracovní skupiny si jsou vědomi toho, že i při sebelepším zasíťování služeb pro danou cílovou skupinu zůstane vždy určitý počet osob, které z různých důvodů nebudou schopny či ochotny nabízený model pomoci akceptovat. Konkrétním příkladem je určitý počet osob, které nevyužívají ubytovací kapacity azylových domů či ubytoven. Tyto osoby jsou často sankčně vyřazeny z ÚP, čímž nedosahují na téměř žádné dávky a příspěvky, případně osoby, jejichž potřebou je skutečně pouze přečkat někde noc (např. akutní ztráta bydlení). Typickým místem pobytu těchto osob bývaly nádražní haly, což je z více důvodů nežádoucí. Inspirace nádražním posezením vedla pracovní skupinu až k uvažování nad zařízením takovéto „Seďárny“, kde by bylo možno bezplatně či za zanedbatelnou cenu strávit noc v teple a bez nároku na postel.
Tuto službu v minulosti nabízely charitní azylové domy v případě, kdy pobyt venku může znamenat ohrožení zdraví či života. Z hygienických a kapacitních důvodů však v tomto pojetí služby nelze dále pokračovat. V roce 2014 sice ABC uvolní jeden pokoj (pro dvě osoby), který bude určen pro tuto službu, nicméně riziko hygienických problémů v menším rozsahu přetrvává a snížením kapacity o dvě lůžka přichází ABC o finanční zdroje, hrozí i horší hodnocení z hlediska krajského benchmarkingu a při stávajícím dlouhodobém převisu zájemců o službu azylového bydlení bude uspokojováno méně žadatelů.
Pracovní skupina se bude touto problematikou nadále zabývat a hledat možnosti realizace. Do doby realizace budeme spoléhat na počasí a instinkt přežití bezdomovců.

Projekt „Seďárna“: *realizace tohoto projektu v Uherském Hradišti se v dohledné době nejeví jako reálná, místostarosta Starého Města, R. Malina, ještě ověří případné možnosti realizace ve Starém Městě. Potřebnost takového zařízení je, zvláště v zimních měsících, zřejmá všem členům pracovní skupiny.*

SPOLEČNÉ / SYSTÉMOVÉ PRIORITY

dále byly probrány společné – systémové priority, jež zahrnují oblasti, které jsou řešeny v rámci procesu komunitního plánování napříč všemi pracovními skupinami. Společné priority se zaměřují na oblast financování, informovanosti a osvěty, koordinace a kvality.

5.1 finance

cíl: 100% financování registrovaných soc. služeb, sladění financování a kvality soc. služeb

Nejistota a s ní spojené obavy o existenci sociálních služeb, o osud uživatelů a zaměstnanců poskytovatelů sociálních služeb jsou důsledkem současného stavu systému financování sociálních služeb. Náklady rostou rychleji než příjmy, přičemž se neustále zvyšují požadavky na kvalitu a objem administrativy. Poskytovatelé sociálních služeb jsou podfinancovaní, přestože sociální služby pomáhají zajišťovat povinnost veřejné správy uspokojovat potřeby svých obyvatel. Místo toho, aby dary a sponzorské příspěvky byly určeny na nadstavbové aktivity, které např. zpestřují život uživatelům sociálních služeb, slouží z velké části na zajištění základní péče. Členové pracovních skupin se tedy dohodli na tom, že je potřeba vyvíjet tlak na příslušné odpovědné orgány, zejména krajský úřad, MPSV ČR a ministerstvo financí, aby finance z veřejných rozpočtů spolu s příspěvky od uživatelů pokrývaly náklady sociálních služeb ze sta procent.
Aktualizace 2014: Systém financování sociálních služeb není nastaven tak, aby umožnil rozvoj sociálních služeb a na to aby podporoval schopnost samofinancování sociálních služeb. Není dlouhodobá jistota ve výši příjmů, která by umožnila řízení organizací a umožnila přijmout a udržet odborníky na oblast fundraisingu a PR.

5.2 informovanost a osvěta

cíl: zajistit koordinovaný postup – spolupráce soc. odboru a NNO

Informovanost o sociálních službách se od zahájení účinnosti zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách zlepšila. Dle tohoto zákona je každý poskytovatel sociální služby povinen poskytovat základní sociální poradenství. Z toho vyplývá, že ten, kdo se zajímá o sociální služby, se může obrátit na kteréhokoli poskytovatele a ten mu poskytne základní informace a odkáže jej na konkrétního poskytovatele, který bude umět řešit jeho problém. Stejnou službu zajišťují také městské úřady, konkrétně jejich sociální odbory. Informovanost je dále zajišťována samotnými poskytovateli, jelikož je součástí standardů kvality sociálních služeb. Dále byl vydán Katalog sociálních služeb na Uherskohradišťsku, který je dostupný i na internetu a bude pravidelně aktualizován. Pravidelně je v Uherském Hradišti pořádána výstava poskytovatelů sociálních služeb. Přestože se uvedená praxe jeví jako dostatečná, stále je mnoho osob, které jsou uživateli či potenciálními uživateli sociálních služeb, a mají pocit, že informací je nedostatek. Pracovní skupina se dohodla, že kromě informovanosti o konkrétních sociálních službách, je třeba posilovat informovanost a osvětu, která se týká obecné problematiky sociálních služeb a jejich cílových skupin. Vzhledem k možnostem, které partnerství realizující proces plánování sociálních služeb má, je třeba, aby se sociální odbor stal koordinátorem těchto osvětových a informačních aktivit. Je třeba každoročně dohodnout plán těchto aktivit a řídit jeho plnění.

5.3 koordinace

cíl: zachování 0,5 úvazku pozice koordinátora

Oblast sociálních služeb procházela a stále ještě prochází vývojem, který lze částečně ovlivňovat i z lokální úrovně. V rámci regionu je třeba zejména koordinovat aktivity, které podporují plánování rozvoje sociálních služeb na úrovni Zlínského kraje. Právě proces komunitního plánování sociálních služeb na Uherskohradišťsku je účastníky vnímáno jako proces pozitivní, jehož efektem není pouze vypracovaný plán rozvoje sociálních služeb, ale také navázaná komunikace mezi partnery z řad obcí, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb. Členové pracovních skupin se dohodli na tom, že pokud nemá zůstat vytvořený strategický dokument pouze na papíře, pokud s ním má být dále pracováno, pokud má být zachována návaznost plánování a praxe, je třeba, aby na to byly vyčleněny alespoň minimální kapacity. Úkolem koordinátora komunitního plánování sociálních služeb je monitoring a kontrola plnění dohodnutého strategického plánu, vyhodnocování a zejména podávání pravidelných zpráv voleným orgánům měst a obcí regionu. Úkolem je také organizování procesu aktualizace plánu a také koordinace některých aktivit, které by na základě plánu mělo realizovat Město Uherské Hradiště.

5.4 kvalita
cíl: sdílení dobré praxe a podpora inovací v sociálních a návazných službách

Nedílnou součástí poskytování sociálních služeb je kontinuální snaha o zlepšování jejich kvality. To je úkolem zejména poskytovatelů sociálních služeb. Kvalita, zejména kvalita vnímaná uživatelem sociální služby, je zásadním parametrem, který je třeba podporovat. Proto se členové pracovních skupin shodli na potřebě podporovat aktivity, projekty a programy, které jsou zaměřeny na sdílení dobré praxe mezi poskytovateli, a které jsou zaměřeny na inovace v sociálních a návazných službách. Forma takových aktivit může být různá, od neformálních setkání, workshopů, přednášek a seminářů po projekty zaměřené na vzdělávání a na přenos dobré praxe ze zahraničí. Základním prvkem však zůstává pravidelné setkávání pracovních skupin, které slouží k diskusi nad aktuálními problémy a má možnost iniciovat spolupráci poskytovatelů na místní úrovni.

ad. 3 Různé

Plánovaná Burza poskytovatelů sociálních služeb na Masarykově náměstí v Uherském Hradišti se bude konat **13.6.2014**. Koordinátorka vše přítomné požádala o spolupráci na propagaci této akce.

Termíny setkání pracovních skupin v roce 2014 jsou stanoveny na:

19.6.2014
18.9.2014
4.12.2014

Vše od 16:00 v KC Charáč, nebude-li stanoveno jinak.

ad. 4 Závěr

Koordinátorka SPRSS, J. Kozelková, ukončila setkání a poděkovala přítomným za účast. Pracovní skupina byla ukončena v 17:25 hodin.

další setkání pracovní skupiny:
Předběžný termín dalšího pracovního setkání byl stanoven na 19.6.2014 v 16:00 v KC Charáč

V případě bližších informací o projektu Podpora procesu komunitního plánování sociálních služeb na Uherskohradišťsku se obracejte na koordinátorku komunitního plánování sociálních služeb:

Ing. Jana Kozelková
referentka
Odbor sociálních služeb a zdravotnictví
odd. plánování a rozvoje sociálních služeb
Městský úřad Uherské Hradiště
Tel. č.: +420572525783
GSM: +420720402032
e-mail: jana.kozelkova@mesto-uh.cz
www.mesto-uh.cz

Zapsal: Vladimír Kaška, manažer PS OOSV
Dne: 30.4.2014